

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА

Правни основ за доношење програма садржан је у члану 38. став 1. Закона о планском систему ("Сл. гласник РС", бр. 30/2018) којим је прописано да документе јавних политика на републичком нивоу, усваја Влада, осим ако није другачије прописано посебним законом.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА

Брига о здрављу грађана и јачање здравства, кроз дигитализацију и развој здравствених услуга, као и повећање ефикасности јавне управе једни су од кључних приоритета Владе препознатих у документу јавне политике *Програм дигитализације у здравственом систему Републике Србије за период 2022 – 2026. године* (у даљем тексту: Програм). Дигитализација и свеобухватна модернизација здравства, како би се добило повезано, ефикасно и квалитетније здравство наводе се у Програму Владе Републике Србије представљеног у октобру 2020. године¹. Да би се унапредио квалитет здравствене заштите неопходно је међусобно повезивање здравствених установа модерним софтверским решењима која ће омогућити брзу и безбедну размену података у електронском облику и доношење одлука базираних на подацима.

Програм је припремљен у складу са методолошким правилима прописаних Законом о планском систему Републике Србије и Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика (у даљем тексту: Уредба о методологији управљања јавним политикама), а ослања се и на бројне међународне програме, документе и политике као што су Четврти програм Европске Уније за активности у области здравља 2021-2027, установљен Регулацивом ЕУ 2021/522, који представља визију здравије Европске Уније, настао као одговор на пандемију Ковид-19 али и потребу за унапређењем промоције здравља и превенције болести.

Програм је у складу и са Агендом Уједињених Нација (УН) за одрживи развој 2030, односно Резолуцијом Генералне скупштине УН, у којој је у ставу 15. истакнуто да „развој информационо-комуникационих технологија има велики потенцијал да убрза људски напредак, и да развије друштва знања у различитим областима, укључујући и медицину“. Ослања се и на документ „Здравље 2020: европски оквир политике који подржава акције свих нивоа власти и друштва за здравље и благостање“, усвојен на основу резолуције EUR/RC62/Conf.Doc./8 Регионалне канцеларије Светске здравствене организације (СЗО) за Европу.

Програм дигитализације у здравственом систему Републике Србије за период 2022-2026. године доприноси специфичним циљевима Стратегије јавног здравља у Републици Србији 2018-2026. године у следећим погледима:

¹ Програм Владе Републике Србије кандидата за председника Владе Ане Брнабић. Народна скупштина Републике Србије, 28.октобар 2020.године, стр. 11, доступан на адреси: https://www.srbija.gov.rs/view_file.php?file_id=2428&cache=sr

- *Успостављање и унапређење техничко-технолошких решења и инфраструктуре у систему здравствене заштите Републике Србије* доприноси доступности, квалитету и ефикасности здравствене заштите (специфични циљ 5), унапређењу здравља и смањење неједнакости у здрављу (специфични циљ 1), спречавању и сузбијању болести и водећих ризика по здравље становништва (специфични циљ 3).
- *Успостављање организационих капацитета за планско спровођење и одржавање техничко-технолошких решења и инфраструктуре*, вођено стручним потребама доприноси унапређењу управљања, комуникације и партнерства (специфични циљ 7).
- *Успостављање техничко-технолошких механизма за ефикасно и ауторизовано коришћење дигиталних података у здравству* омогућава доношење одлука заснованим на доказима (специфични циљ 6).
- *Успостављање техничко-технолошких механизма* доприноси промоцији здравља у заједници (специфични циљ 4), унапређењу животне средине и радне околине (специфични циљ 2) и укључење грађана који уз помоћ информационо-комуникационих технологија имају олакшан приступ здравственој заштити (специфични циљ 5).
- *Едукација свих учесника у процесу здравствене заштите за ефикасно коришћење техничко-технолошких решења* доприноси реализацији свих специфичних циљева дефинисаних у Стратегији јавног здравља у Републици Србији 2018-2026. године.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Стратешки оквир за израду Програма утврђен је кроз анализу три стратешка документа јавних политика, релевантна за даље планирање дигитализације здравства: Стратегије јавног здравља у Републици Србији 2018–2026²; Програма развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022³; и Уредбе о Програму рада, развоја и организације интегрисаног здравственог информационог система – „е-Здравље”⁴, чији је пратећи акциони план истекао још 2015. године. Узете су у обзир и препоруке из Нацрта Стратегије оптимизације мреже установа здравствене заштите Републике Србије⁵, са смерницама за израду Плана развоја здравствене заштите до 2035. године, који је израђен 2021. године, у оквиру пројекта израде Плана оптимизације мреже установа здравствене заштите⁶. У овом документу дате су препоруке, односно мере које би требало предузети у

² „Службени гласник РС”, број 61/2018, доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2018/61/1/reg>

³ „Службени гласник РС”, број 85/2020, доступно на адреси: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/drugiakt/2020/85/1/reg>

⁴ „Службени гласник РС”, број 55/2009, доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/uredba/2009/55/1>

⁵ доступно на адреси:

https://optimizacijazdravstva.rs/htdocs/Files/00155/Nacrt_Strategije_optimizacije_mreze_ustanova_ZZ_smernice_2035.pdf

⁶ Израда Нацрта стратегије је реализована у оквиру пројекта: План оптимизације мреже установа здравствене заштите – МАСТЕРПЛАН RFP : RS-SSHPAF-QCBS-CS-18-1.3.1 Кредит бр: 8830-YF.

циљу оптимизације и подизања ефикасности здравствене заштите, а које утичу на планирање потреба у вези дигитализације и развоја електронских услуга.

Претходни стратешки документ који се односио на дигитализацију у здравственом систему јесте Уредба о Програму рада, развоја и организације интегрисаног здравственог информационог система – „е-Здравље” са Акционим планом за период 2009 - 2015. година. Детаљна анализа степена остварености ове уредбе приказана је у документу „Анализа стања и изазова у дигитализацији здравственог система, са предлозима за унапређење“. С обзиром да су се планиране активности односиле на период до 2015. године, као и да исказани приоритети Владе захтевају „нови циклус реформе интегрисаног здравственог информационог система“, препозната је потреба за доношењем новог документа јавне политике којим ће се одредити даљи стратешки правац мера и активности. Стратешки оквир детаљније је анализиран у у документу „Анализа стања и изазова у дигитализацији здравственог система, са предлозима за унапређење“.

Институционални оквир у складу са којим се планирају мере Програма првенствено чине Министарство здравља (МЗ), Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” (ИЈЗС), здравствене установе (ЗУ), Републички фонд за здравствено осигурање (РФЗО), Агенција за лекове и медицинска средства (АЛИМС), војне здравствене установе које су у саставу Министарства одбране, приватне праксе и друге.

Нормативни оквир за израду чини група закона и прописа који регулишу инфраструктуру и начин поступања управе у електронском облику, и то: Закон о електронској управи⁷ и подзаконски акти који се директно примењују на све здравствене установе у јавној својини и државне органе, Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању⁸ (у даљем тексту: Закон о електронском документу) и подзаконски акти, јер уређује начин креирања и чувања електронског документа и квалификоване услуге у тој области. У оквиру анализе правног оквира разматране су и одредбе Закона о здравственој заштити⁹, Закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства¹⁰, Закона о здравственом осигурању¹¹, Закона о правима пацијената¹² и други прописи наведени у документу „Анализа стања и изазова у дигитализацији здравственог система, са предлозима за унапређење“.

Стратешко руковођење процесом израде Програма и праћење спровођења дигитализације здравственог система задатак је Координационог тела за дигитализацију у здравственом систему Републике Србије (у даљем тексту: Координационо тело), које је формирано

⁷ „Службени гласник РС”, број 27/2018, доступно на адреси: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2018/27/4/reg>

⁸ „Службени гласник РС”, број 94/2017, 52/2021, доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2017/94/4/reg>

⁹ „Службени гласник РС”, број 25/2019, доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2019/25/2/reg/>

¹⁰ „Службени гласник РС”, број 123/2014, 106/2015, 105/2017, 25/2019 (др. закон), доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2014/123/2/reg>

¹¹ „Службени гласник РС”, број 25/2019, доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2019/25/1/reg/>

¹² „Службени гласник РС”, број 45/2013, 25/2019, доступно на адреси: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2013/45/2/reg>

Одлуком Владе РС 05 Број: 02-327 / 2021, а на чијем челу се налази председник Владе. Координационо тело формирало је Радну групу за израду Програма, које је одговорно за садржај овог документа.

У процесу припреме Програма и Акционог плана, извршена је процена тренутног стања у домену дигитализације здравства у Републици Србији, као и пројекција жељеног стања, у складу са методологијом SOCI (Stages of Continuous Improvement), која је односи на процес анализе фазе у којој се држава налази у вези са континуираним унапређењем информационих система у здравству. Ова анализа је до сада успешно примењена у великом броју земаља у којима је спровођена дигитализација здравства. Примена овог инструмента обезбеђује праћење континуираног унапређења здравственог информационог система које је засновано на доказима. Програм Уједињених нација за развој (UNDP) и пројекат CHISU, финансиран од стране USAID, подржали су процес припреме и израде овог Програма и Акционог плана.

IV ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

За спровођење овог програма нису потребна средства из буџета Републике Србије. Програм у овом тренутку нема финансијских утицаја на Буџет. Финансијски утицаји програма на буџет биће исказани кроз документ Акциони план за спровођење програма дигитализације 2022-2023. уз који ће бити достављен и ПФЕ образац.

У складу са чланом 18. став 3 Закона о планском систему Републике Србије, дозвољена су одступања у односу на прописана правила ставом 2 истог члана. С тим у вези, намеравамо да у року од 90 дана поднесемо Акциони план на усвајање.